

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

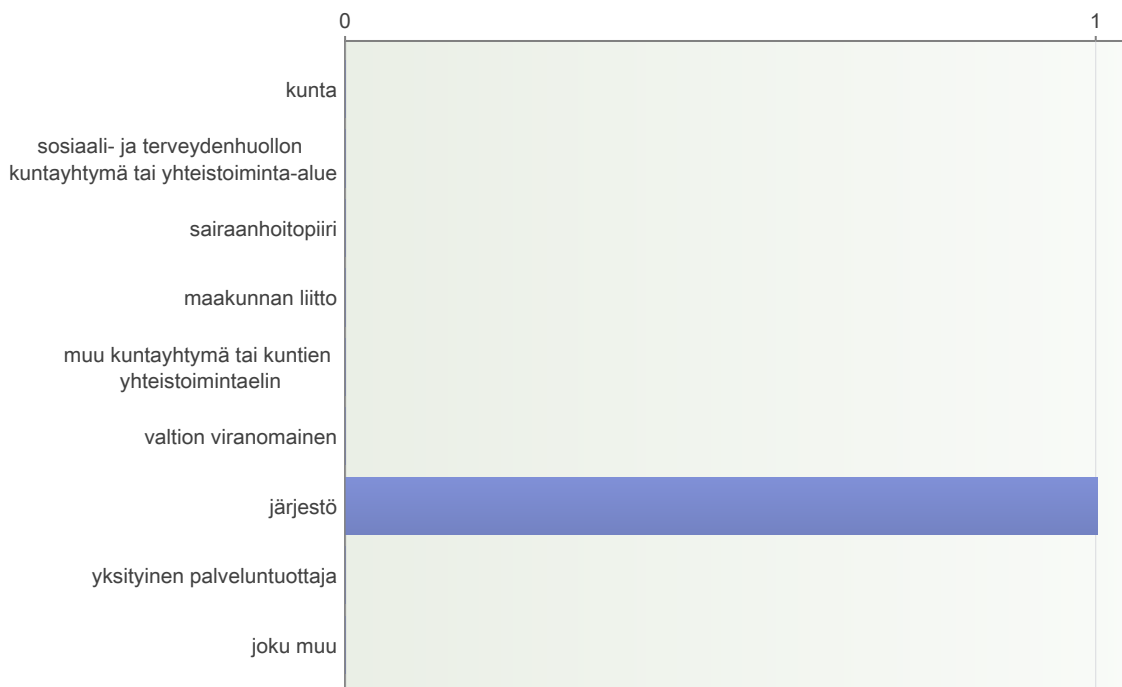
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry	Anne Astikainen	raili.haaki@kyt.fi; 050 3046245	21.11.2017	Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry hallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

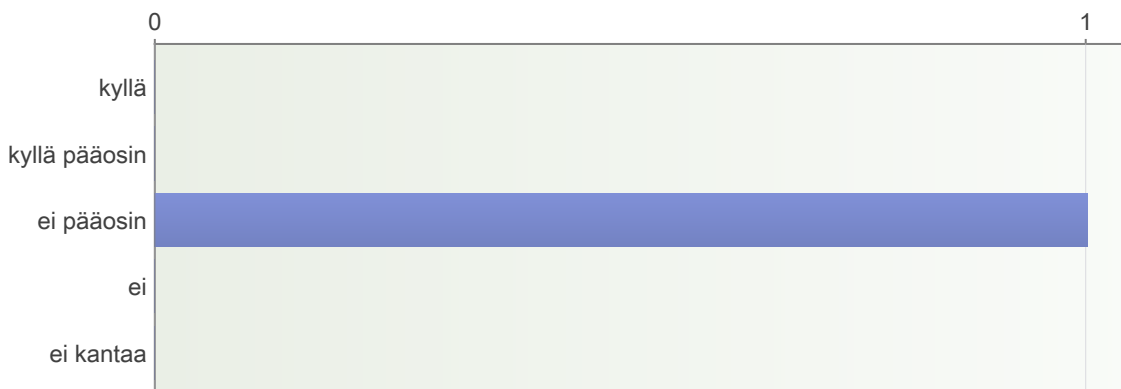
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Näkemyksemme mukaan tasa-arvo valinnanvapaudessa ei tule toteutumaan, koska valinnanvapauden mahdollisuudet tulevat olemaan erilaiset eri puolilla maata. Syrjäseuduille ei tule syntymään palveluntuotantoa samalla tavalla kuin kasvukeskuksiin. Eri maakuntien mahdollisuudet toteuttaa valinnanvapautta vaihtelevat riippuen mm. yksityisen palvelutuotannon syntymisestä ja maakunnan väestörakenteesta. Väestön terveys- ja hyvinvointierojen osalta tulisi määritellä tarkemmin yhteistyö kuntien ja ennaltaehkäisevää työtä tekevien muiden toimijoiden, kuten järjestöjen, kanssa. Ehdotetulla valinnanvapauslailla ei itsessään ole merkitystä terveys- ja hyvinvointieroihin tai niiden kaventamiseen, ja niitä tuleekin tarkastella osana muuta kokonaisuutta.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

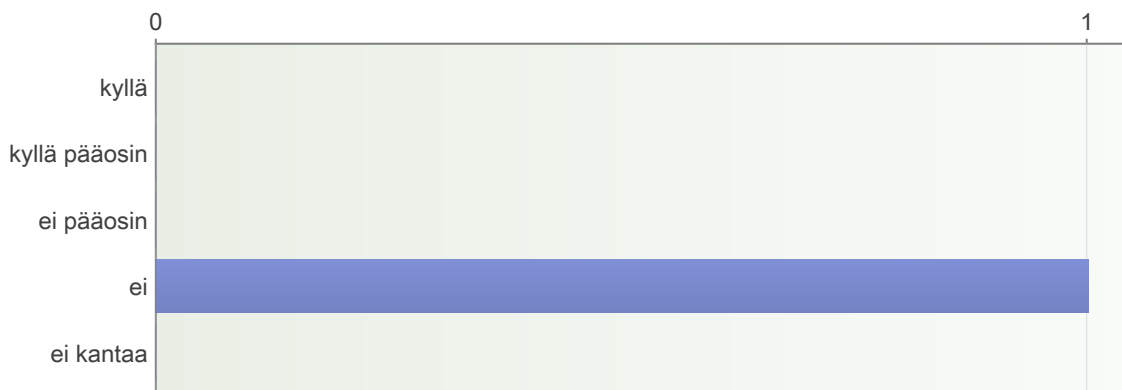
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suunniteltu järjestelmä on liian monimutkainen ja ehkäisee vaikutusmahdollisuuksia. Oleellista on, että ihminen saa tilanteeseensa tarpeellisen asiantuntevan avun. Kokemusten mukaan paras kokonaisuus syntyy usein siitä, että ihminen saa itse olla mukana vaikuttamassa omiin palveluihinsa. Tämä tulee varmistaa uudistuksessa jatkossakin.

7. 3.Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

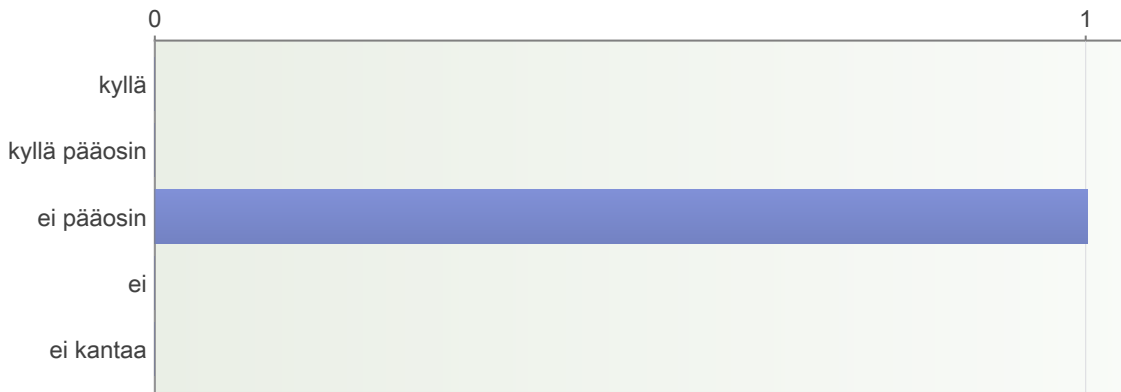
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suunniteltu järjestelmä on liian monimutkainen ja ehkäisee mahdollisuuksia valita omaan tilanteeseen sopivia palveluita. Valinnanvapaus palvelee pääasiassa harvoin terveyspalveluja tarvitsevia asiakkaita, jotka kykenevät vertailemaan ja valitsemaan eri palveluntuottajia. Alihankintana ostetut palvelut synnyttävät asiakkaan näkökulmasta tarkasteltuna monimutkaisen järjestelmän, jolloin asiakas ei palveluntuottajaakin vertailemalla välttämättä hahmota, millaisen palvelukokonaisuuden ko. palveluntuottaja pystyy tarjoamaan.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

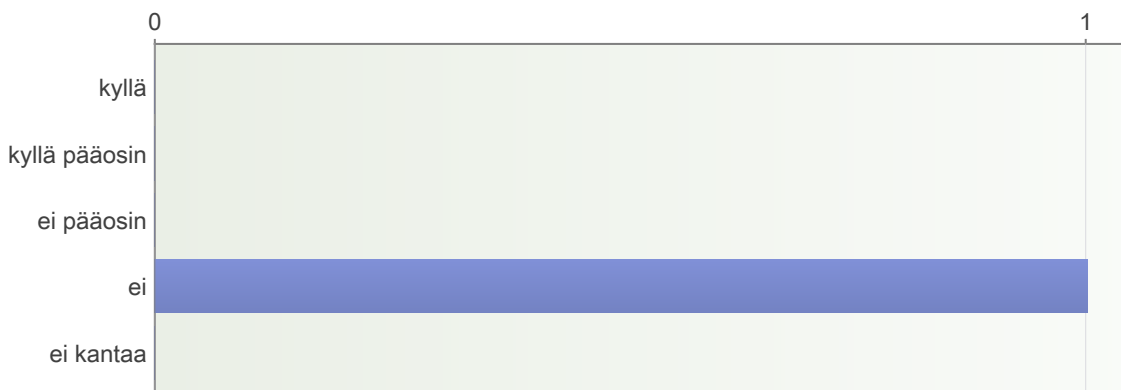
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitokselle pykälässä 5 asetettu vastuu huolehtia tarkoituksenmukaisesta asiakkaan palveluntarpeen kokonaisuudesta vaikuttaa mahdottomalle toteuttaa, jos palvelut pirstoutuvat ja palveluiden tuottajat ovat eri tahoja. Maakunnalle asetettu yhteistyövelvollisuus on erittäin perusteltu, mutta lakiluonnoksessa esitetyllä tavalla toteutettuna se tulee lisäämään kohtuuttomasti maakunnan liikelaitoksen työntekijöiden työmäärää. Tämä taas on pois varsinaisesta asiakastyöstä ja heikentää erityisesti paljon palveluita tarvitsevien apua.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

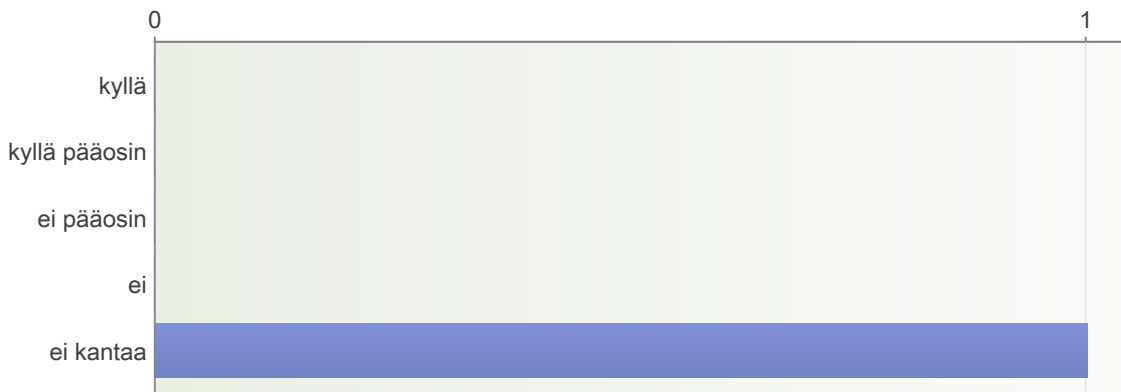
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Horisontaalinen integraatio ei toteudu alun perin suunnitellulla tavalla, koska sote-keskuksen palveluvalikoimaan ei ole liitetty sosiaalihuollon asiantuntijuutta sosiaalihuollon ohjausta lukuun ottamatta. Lakiluonnos tekee sosiaalihuollosta pelkkää viranomaispäätöksiin nojaavaa työtä. Sosiaali- ja terveydenhuollon integraation toteutumiseksi tarvittaisiin hyvin runsaasti eri professioiden keskinäisen yhteistyön lisäämistä ja eri ammattikuntien osaamisen tunnistamista. Tämä varmistaisi asiakkaan kohtaamisen kokonaisvaltaisella tavalla. Terveydenhuollon perus- ja erityistason integraatio on haastava toteuttaa, sillä perustason palveluista voivat vastata myös yksityiset sote-keskukset ja asiakas voi saada asiakaseteleitä moniin erilaisiin erikoissairaanhoidon palveluihin. Näissä tapauksissa asiakas itse valitsee tuottajan. Monet valinnanpaikat väistämättä pirstovat järjestelmää.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

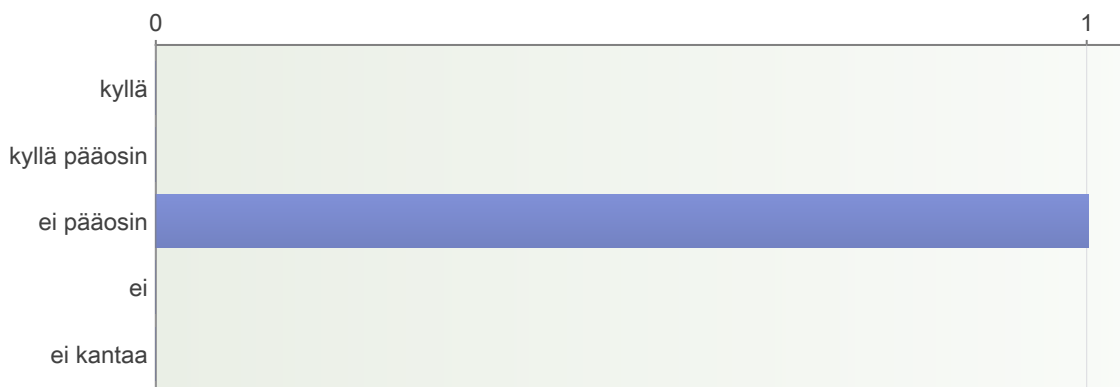
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien mahdollisuuksiin huolehtia järjestelyvastuusta riippuu ensinnäkin siitä, antaako valtio maakunnille riittävästi resursseja ja toiseksi siitä, miten määritellään mahdollisuudet järjestää maakunnassa palvelut maakunnallisten ja paikallisten tarpeiden mukaisesti. On vaara, että kun valinnanvapaus lisää terveydenhuollon kustannuksia, maakuntien mahdollisuudet vastata heikommassa asemassa olevien palveluista ja tuesta kaventuvat.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

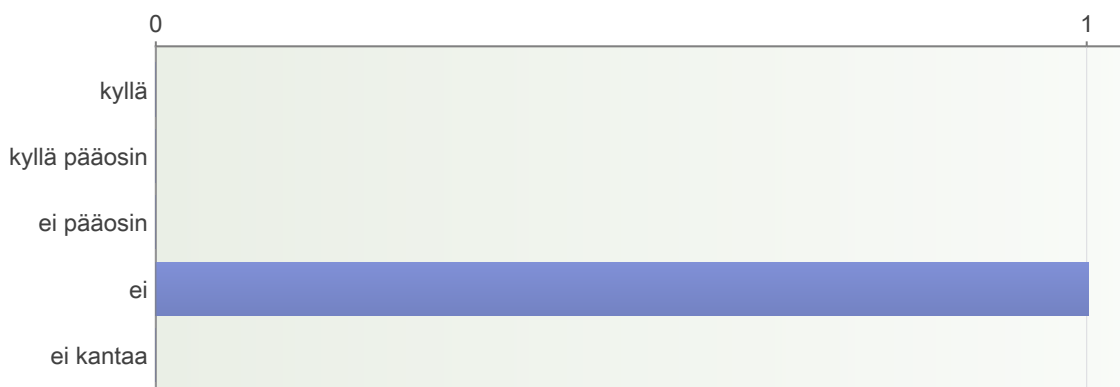
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos sinänsä ei takaa toimintatapojen muutosta, vaan se on oma prosessinsa joka vie aikaa ja tarvitsee sekä muutostukea että osaamista. Yritystoimintaan kuuluva voitontavoittelu ja liikesalaisuusperiaate todennäköisesti vaikeuttaa palveluiden integraatiotavoitteen toteuttamista ja asiakkaan kokonaisvaltaista huomioimista.

Järjestöjen kohdalla liiketoiminnan ja yleishyödyllisen toiminnan erottamisen vaatimus aiheuttaa sen, että jatkossa menetetään innovatiivinen kehittämisalusta, jossa mm. asiakkaat ovat mukana palveluiden kehittämisessä. Uusia palveluinnovaatioita ja asiakkaiden tarpeisiin vastaavia palveluita syntyy parhaimmillaan silloin, kun palveluiden käyttäjät, kokemusasiantuntijat ja vapaaehtoiset käyvät vuoropuhelua palveluita tuottavien ammattilaisten kanssa. Tällainen vuoropuhelu on hedelmällistä palveluiden kehittämisen näkökulmasta, minkä lisäksi se tukee palveluiden käyttäjien voimaantumista.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

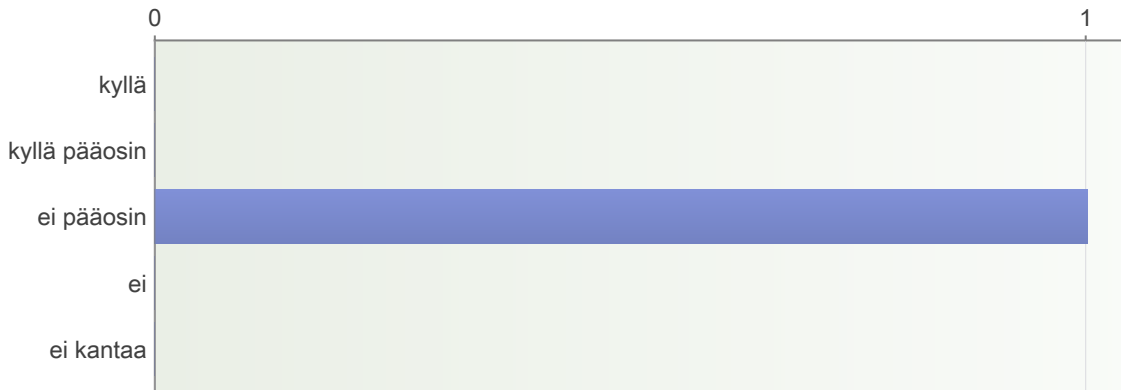
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus siirtää niitä kustannuksia, joita asiakkaat ovat itse maksaneet yksityisille tuottajille, julkisen rahoituksen piiriin ja lisää palvelujen käyttöä, joten kustannussäästö tavoite on epärealistinen. Pikemminkin kustannukset nousevat. Jos kustannussäästöjä tavoitellaan asiakasmaksuja nostamalla, järjestelmä muuttuu entistä eriarvoisemmaksi.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla on velvollisuus turvata suoran valinnan palvelut kaikissa tilanteissa, mutta koska asiakkaiden käyttäytymistä ja yksityisten palveluntuottajien syntymistä on vaikea arvioida, voi olla ettei tasavertaisuus toteudu toivotulla tavalla.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalihuollon palvelut, lukuunottamatta ohjausta ja neuvontaa, puuttuvat kaavailuista sote-keskuksista. Sosiaalihuolto on lakiluonnoksessa nähty puhtaasti viranomaistyönä. Tosiasiassa etenkin paljon palveluita käyttävät hakeutuvat nykyisiin terveyskeskuksiin (tuleviin sote-keskuksiin) usein aivan muiden kuin puhtaasti terveydellisten kysymysten vuoksi. Tällaisia, sosiaalihuollon osaamista edellyttäviä mutta ei-virnaomaistehtäviä ovat mm. taloudelliset ongelmat, yksinäisyys, elämänhallinnan pulmat, päihdeongelmat ja palvelujärjestelmän monimutkaisuudesta johtuvat tilanteet.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

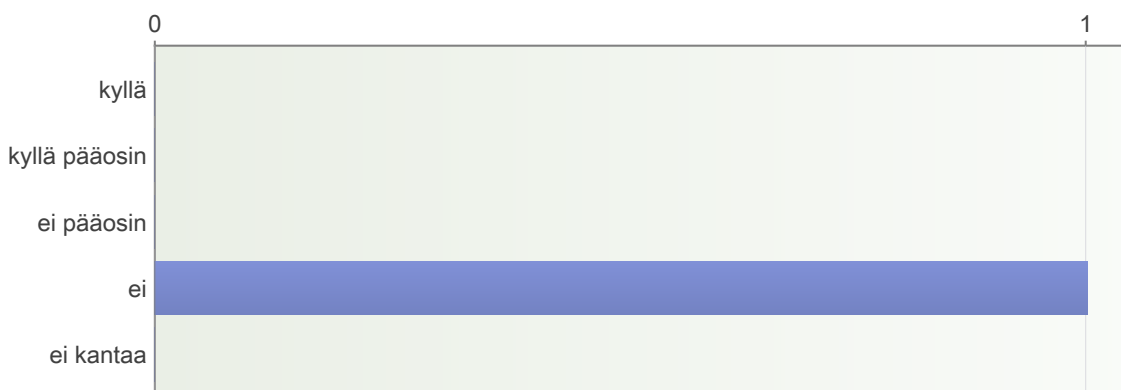
Ei vastauksia.

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

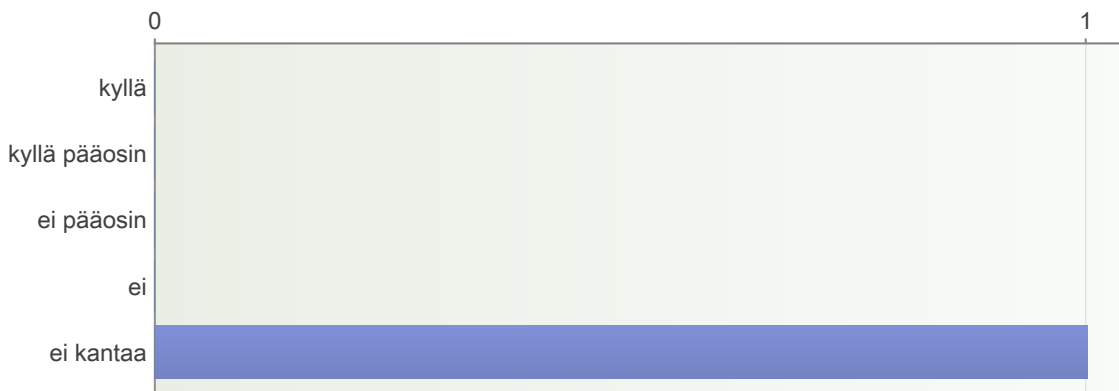
Vastaajien määrä: 1

- Näkemyksemme mukaan sote-keskus -nimitys on asiakkaan kannalta harhaanjohtava, sillä keskuksissa lakiluonnoksen mukaan tarjottavat sosiaalihuollon palvelut ovat suppeat. Käytännössä kyse olisi nykyisenkaltaisista terveyskeskuspalveluista.

Lakiluonnoksessa ei ole selkeästi erikseen todettu, mitkä palvelut kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos maakunta voi määrätä ja päättää sen, miltä osin ja mitä palveluita suoran valinnan palveluina saa, se asettaa maakunnat ja niiden asukkaat eriarvoiseen asemaan.

Lakiluonnos on kansalaisen näkökulmasta liian sekava. Lakiluonnoksen 18 pykälässä todetaan, että sosiaalihuollon palveluista suoran valinnan palveluita ovat ”sosiaalihuoltolain 6 pykälässä tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilön antama sosiaalihuollon neuvonta ja ohjaus”:

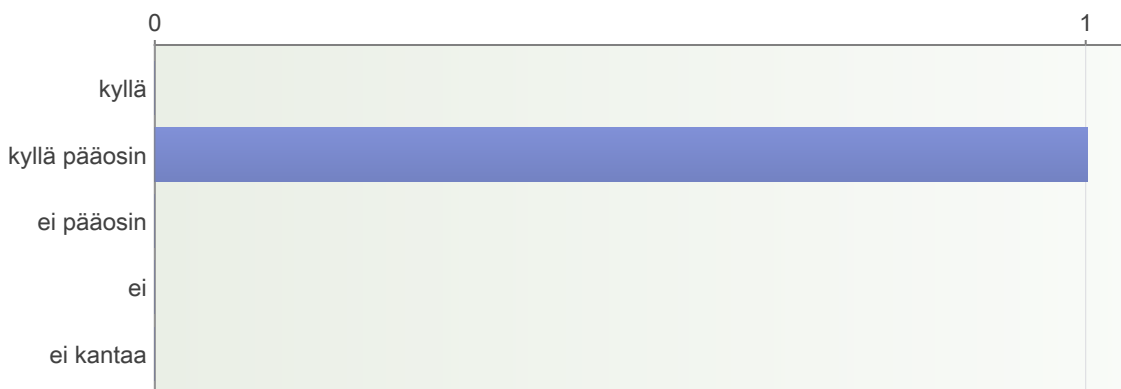
37 pykälän osalta epäselväksi jää, mitä konkreettisesti seuraavat kohdat tarkoittavat:

-maakunnan liikelaitoksella on oltava yksi tai useampi sosiaalityöntekijöistä, muista sosiaalihuollon ammattihenkilöistä ja tarpeen mukaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä muodostettu ryhmä

-Maakunnan liikelaitoksen palveluja voi antaa sosiaali- ja terveyskeskuksen yhteydessä työskentelevä tai maakunnan alueella liikkuvasti työskentelevä maakunnan liikelaitoksen henkilöstö tai niitä voidaan antaa sähköisinä palveluina tai muilla soveltuvilla tavoilla.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

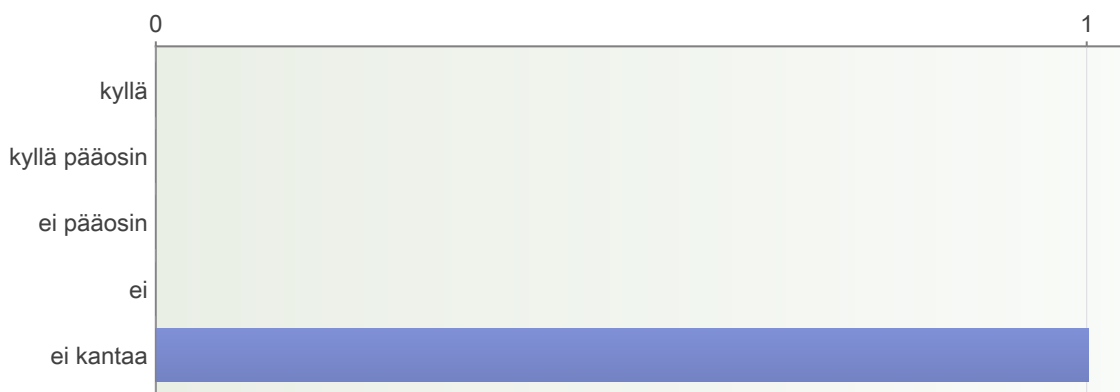
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalle tarjotaan mahdollisuutta valita liikelaitos. Käytännössä valinta tehdään mm. asuinpaikan, kulkuyhteyksien sekä matkakorvausten perusteella. Valintaa rajoittaa myös se, että liikelaitoksella on myös oikeus olla tarjoamatta kotiin vietäviä palveluita toisen maakunnan alueelle

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

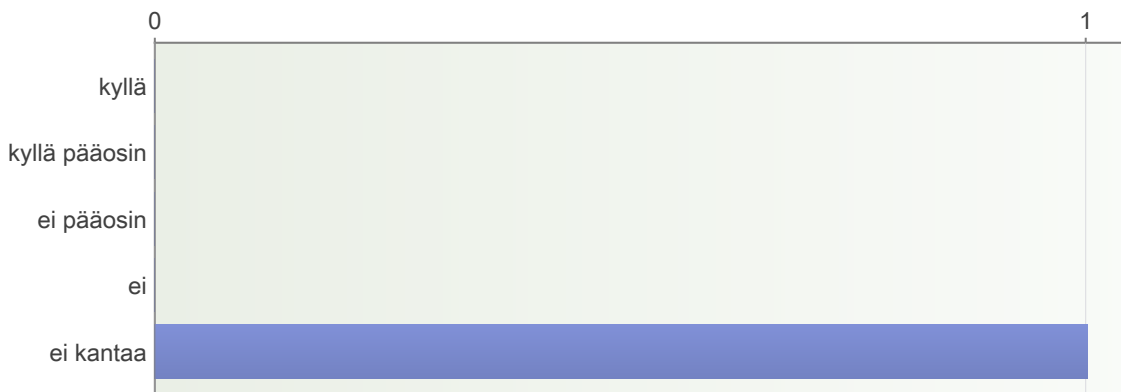
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakaseteleiden tavoite ihmisten itsemääräämisoikeuden ja valinnanvapauden lisäämisestä on periaatteessa kannatettavaa, mutta käytännössä monet ihmiset eivät useiden syiden vuoksi selviä valinnoistaan ilman asiantuntevaa ohjausta ja tukea. Toisaalta taas kilpailun vääristämisen näkökulmasta ammattilainen ei voi suositella asiakkaalle palveluntuottajaa, joten epäselvää on, miten ohjaus ja neuvonta pystytään käytännössä toteuttamaan.
Rajoitukset asiakasetelin käyttöön liittyen ovat erinomaisen tärkeitä.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

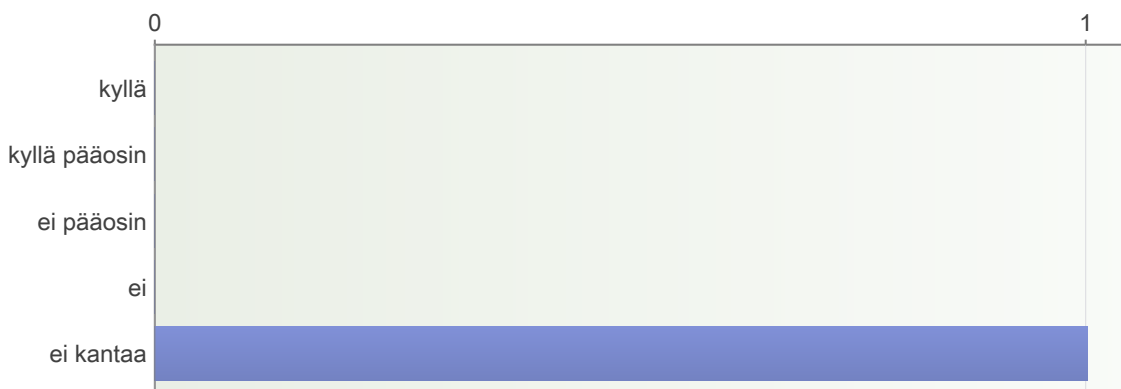

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

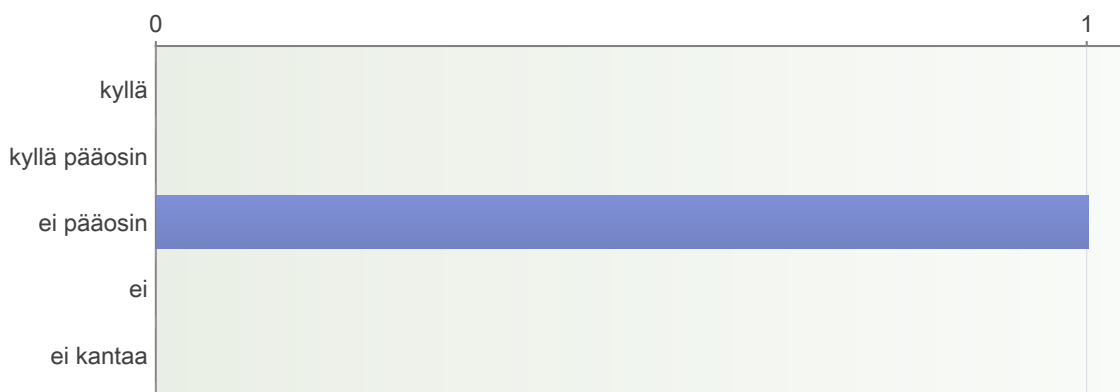

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

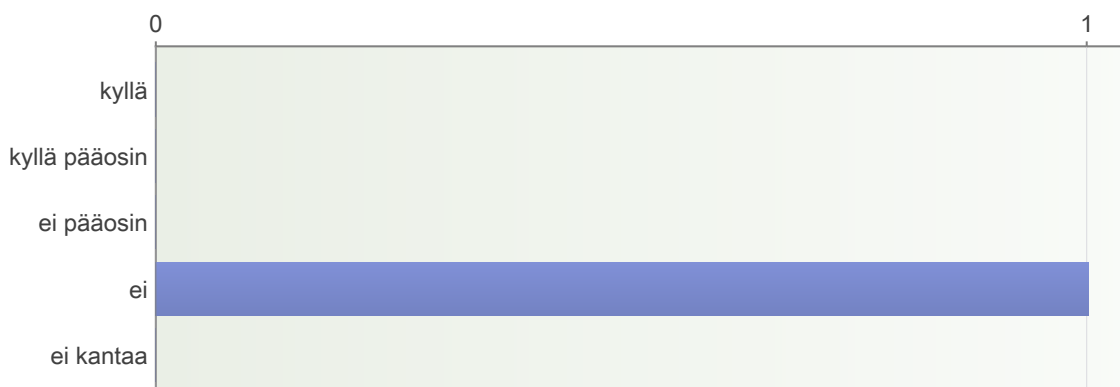
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan näkökulmasta valintatilanteet saattavat olla liian haastavia. Yleisenä kommenttina toteamme, että kaikissa tilanteissa lainsäädännöllä tulisi turvata, ettei asiakas jää yksin setelinsä ja hankalien valintatilanteiden kanssa tai ettei asiakkaalle tule eteen yllättäviä kuluja, joiden syntymisestä hänellä ei ole ollut etukäteen tietoa.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

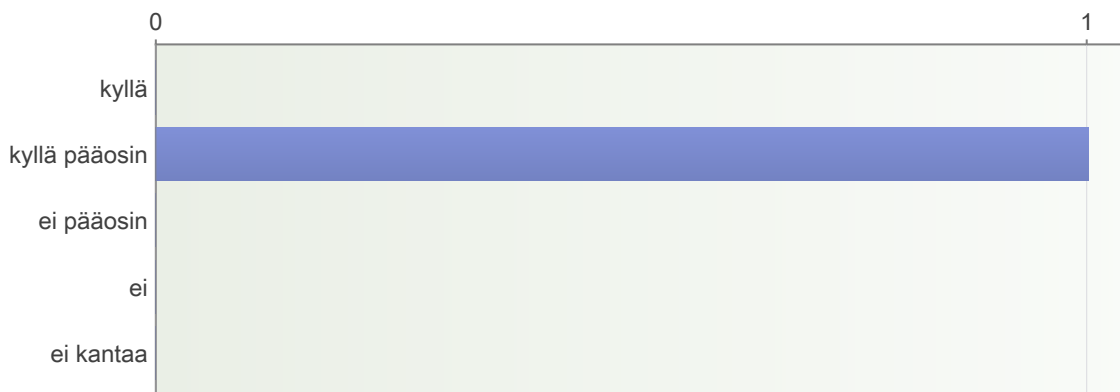
44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslain pykälien täyttäminen voi kaventaa maakuntien mahdollisuuksia valita paikallisiin oloihin soveltuva palvelujen tuotantotapa ja maakunnan voi olla vaikea puuttua tapauksiin, joissa valinnanvapaus synnyttää palveluaukkoja ja jättää joitakin asiakasryhmien palvelujen ulkopuolelle.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kuten lakiluonnoksessa mainitaan, henkilökohtaisen budjetin käytön tulee olla asiakkaan edun mukaista, jolloin henkilökohtaista budjettia käytettäisiin asiakkaan elämäntilanteen kannalta tarkoituksenmukaisesti.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

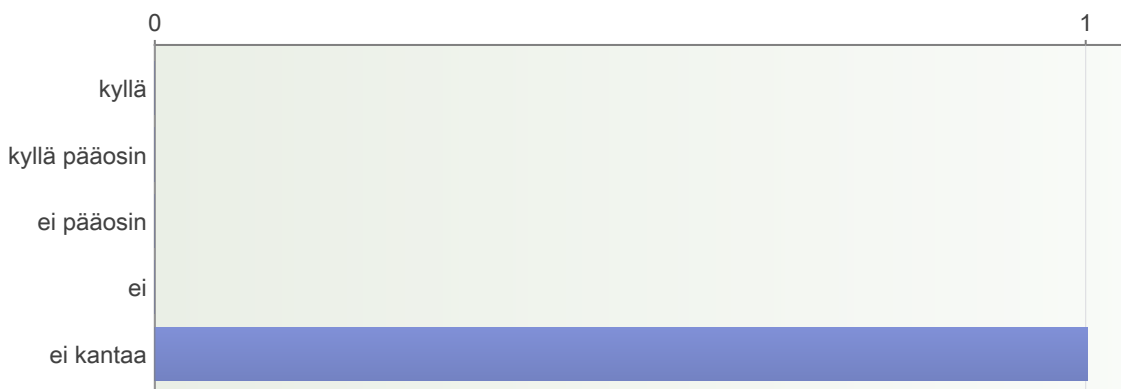
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitokselle pykälässä asetettu vastuu huolehtia tarkoituksenmukaisesta asiakkaan palveluntarpeen kokonaisuudesta vaikuttaa mahdottomalle toteuttaa, jos palvelut pirstoutuvat ja palveluiden tuottajat ovat eri tahoja. Yhteistyövelvollisuus tulee lisäämään kohtuuttomasti maakunnan liikelaitoksen työntekijöiden työmäärää, mikä on pois varsinaisesta asiakastyöstä. Asiakkaan palveluiden kokonaisuudesta huolehtimisen mahdollisuudet riippuvat pitkälti siitä, kuinka hyvin maakunta onnistuu tehtävässään ohjata palvelujärjestelmän kehittymistä ja monilaisen yhteistyön syntymistä.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

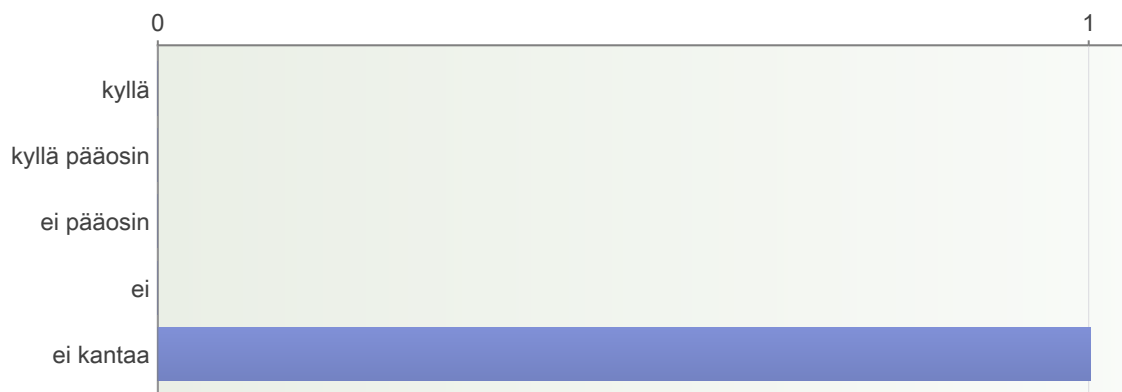

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämismääräysten toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

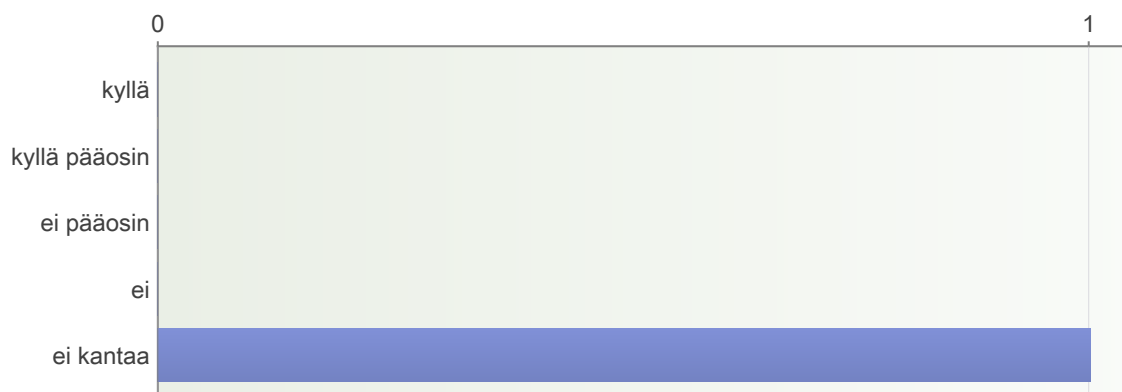

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

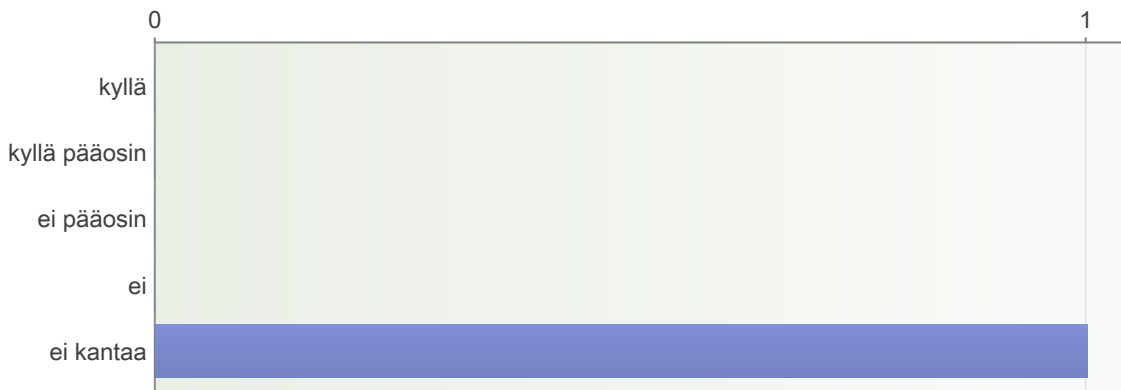
Vastaajien määrä: 1

- Sotekeskusten palveluntuottajan tulisi sitoutua kehittämään palveluita asiakkaiden kanssa sekä tekemään yhteistyötä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Ehdotamme lakiluonnoksen 54 pykälän 3 momenttia muutettavaksi siten, että suoran valinnan palveluntuottajan on tehtävä yhteistyötä myös yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa ja sitouduttava kehittämään palveluita asiakkaiden kanssa.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

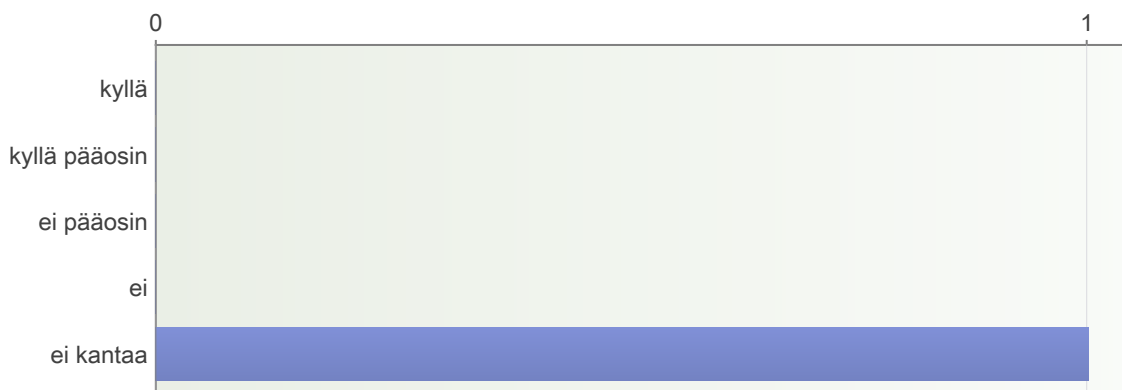

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

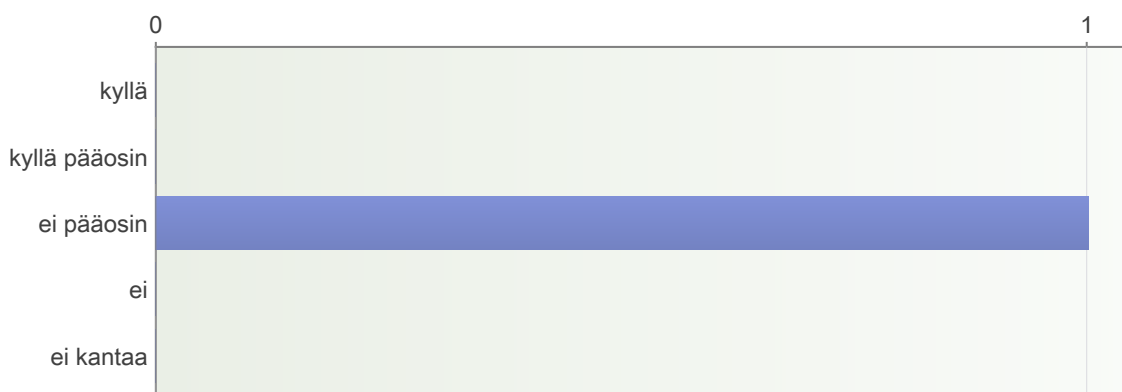

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

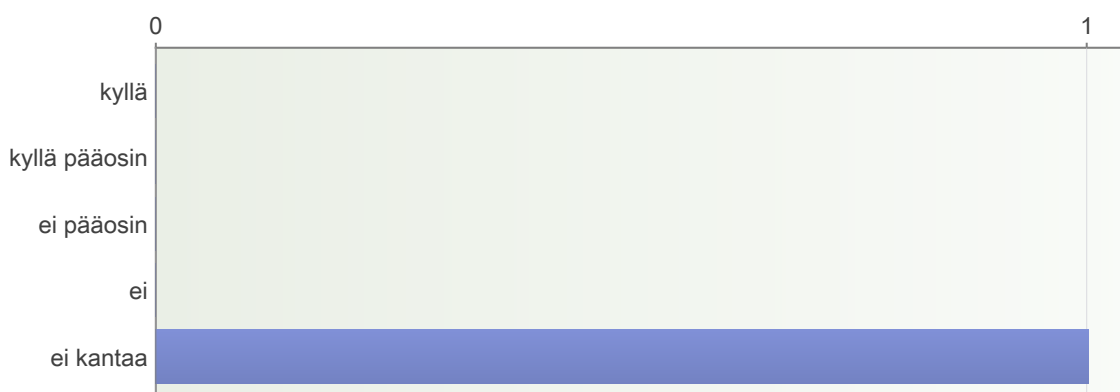
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos yksityiset pystyvät rajaamaan sote-keskusten palvelut pääasiassa vain vastaanottopalveluihin ja sosiaalineuvontaan ja jos liikelaitosten sote-keskuksiin tulee myös muita palveluja ja viranomaistehtäviä, käytäntö tulee suosimaan yksityisiä yrityksiä. Toimintaedellytykset eivät ole yhdenvertaisia myöskään silloin, jos yksityiset pystyvät perustamaan sote-keskuksia parhaimmille paikoille (esim. kaupunkikeskusta ja hyvin toimeentulevien asuinalueet) ja liikelaitosten velvollisuus on huolehtia syrjäalueiden ja vähävaraisten asuinalueiden sote-keskuksista.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

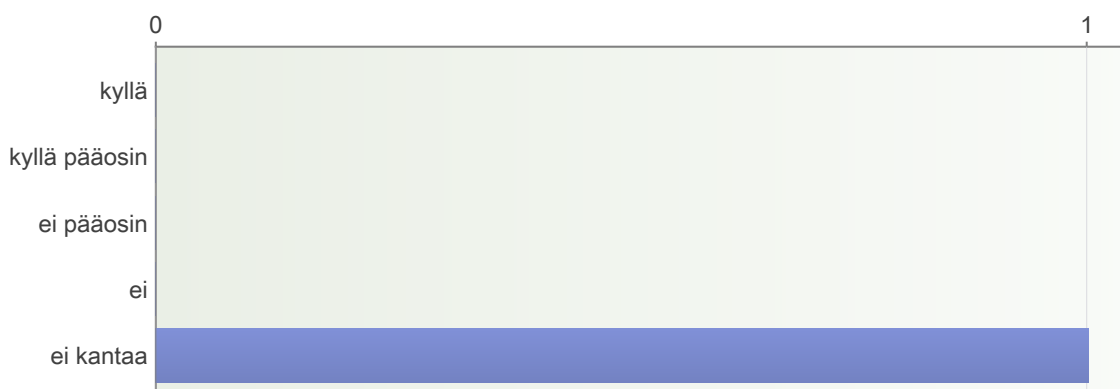

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

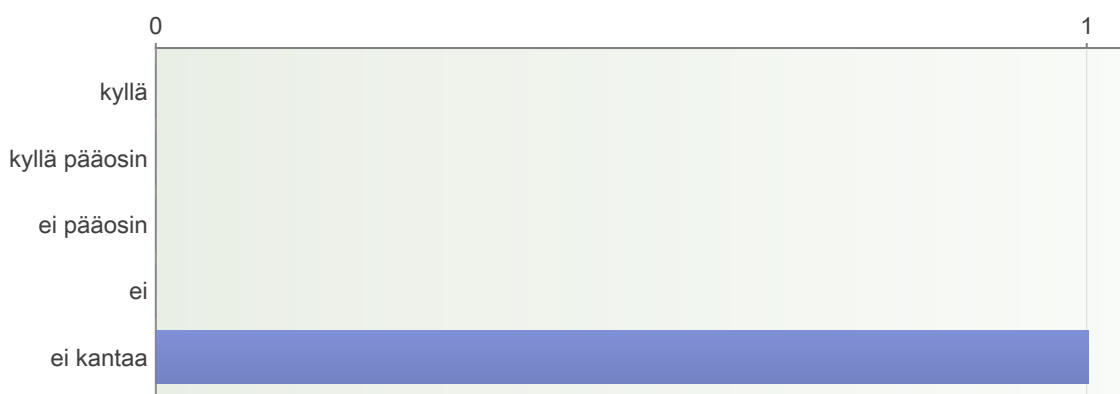

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

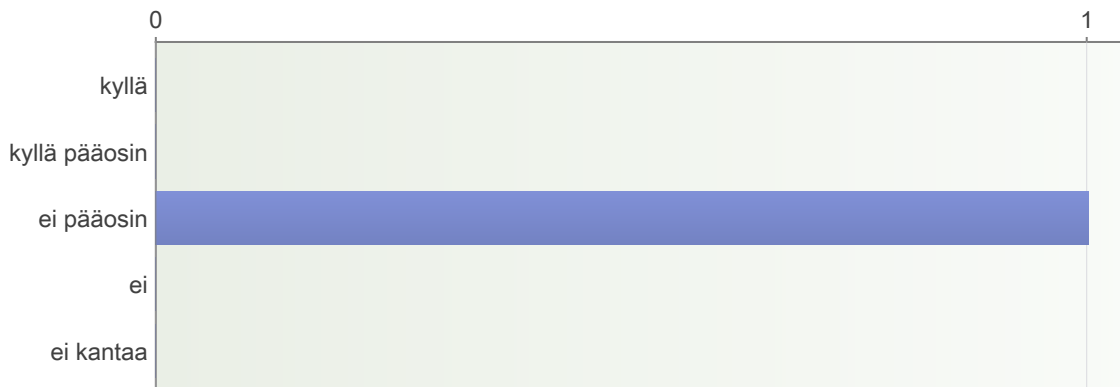

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalveluiden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

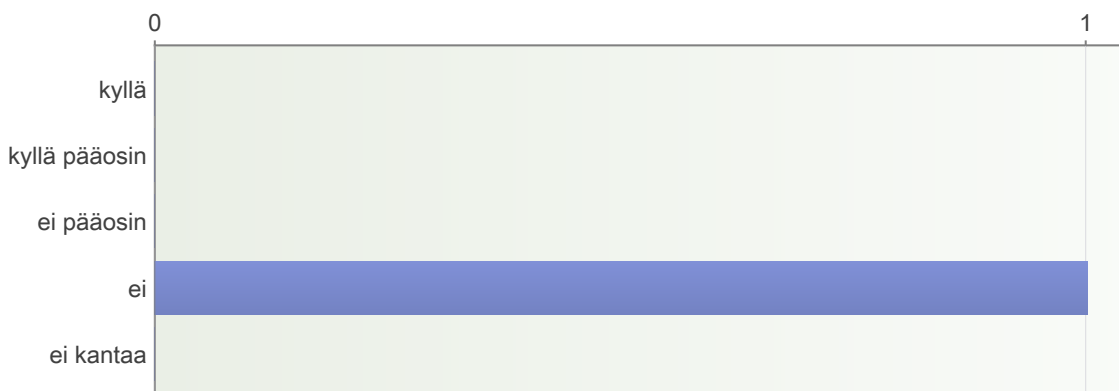
70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten toimijoiden, mukaan lukien järjestöt, mahdollisuudet sote-keskusten perustamiseen ovat heikot. Epäselvää on mm. se, miten pienet toimijat pääsevät tuottamaan alihankintana ostettavia palveluita? Yksityisistä palveluntuottajista selkeä etulyöntiasema on isoilla yksityisillä yrityksillä, mikäli lakiluonnos tällaisenaan toteutuu.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

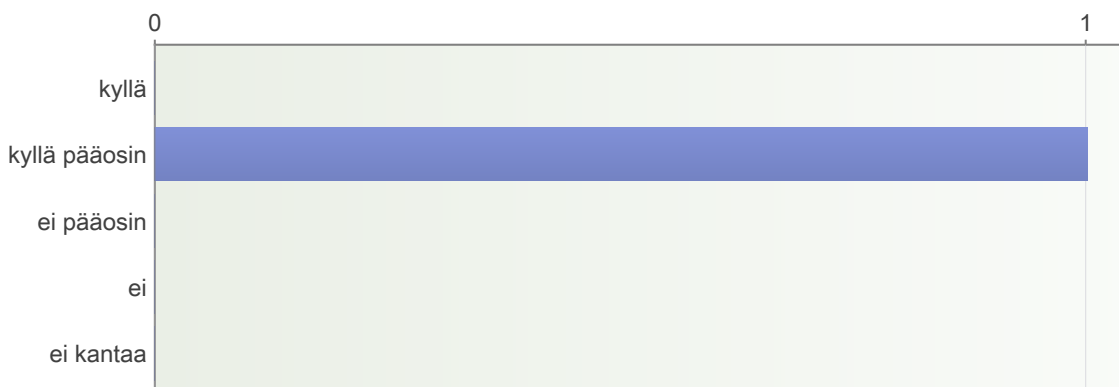
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten toimijoiden, mukaan lukien järjestöt, mahdollisuudet sote-keskusten perustamiseen ovat heikot. Epäselvää on mm. se, miten pienet toimijat pääsevät tuottamaan alihankintana ostettavia palveluita? Yksityisistä palveluntuottajista selkeä etulyöntiasema on isoilla yksityisillä yrityksillä, mikäli lakiluonnos toteutuu esityksen mukaisena.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusten arviointia on näkemyksemme mukaan tehty oikein ja riittävästi, mutta useassa kohtaa vaikutuksia ei ole pystytty arvioimaan, koska lakiluonnoksessa esitetystä mallista ei ole Suomessa kokemuksia. Ne kohdat, joissa on selkeästi todettu riskit esimerkiksi pienten palveluntuottajien tai paljon palveluita käyttävien kohdalla, tulee huomioida lain jatkovalmistelussa erityisen huolellisesti. Vaikutusten arvioinnissa isona puutteena on se, että valinnanvapauslain aiheuttamia kustannuksia, jotka uhkaavat monien asiantuntijoiden mukaan kasvaa, ei ole arvioitu riittävästi.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Tuleva toimintaympäristön muutos koskettanee erityisen paljon mm sosiaali- ja terveysjärjestöjä, joita on Suomessa noin 10 000 ja Keski-Suomen maakunnassa noin 450. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntien tehtävänä vaikuttaa myös muiden kuin sosiaali- ja terveysjärjestöjen asemaan ja toimintaedellytyksiin.

Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki (KYT) on hyväntahtoinen kasvualusta osallisuudelle, moniäänisyydelle, ihmislähtöisyydelle ja kansallisuudelle. Yhdistys ylläpitää kansalaisten avoimia kohtaamispaikkoja, järjestää koulutusta, antaa neuvontaa ja ohjausta sekä toimii aktiivisesti kansalaisyhteiskunnan kehittäjänä. KYT Järjestöpalvelut tukee, neuvoo ja kouluttaa keskisuomalaisia yleishyödyllisiä yhdistyksiä ja yhteisöjä, joiden toiminta liittyy ihmisten hyvinvointiin – keskisuomalaisten terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen.

Järjestöjen toiminnassa ainutlaatuista ja arvokasta on toiminnan kehittäminen yhdessä palvelunkäyttäjien kanssa. Näin saadaan tuotettua innovatiivisia, ihmisten tarpeisiin vastaavia tuen, avun ja palveluiden kokonaisuuksia, joissa liikutaan matalan kynnyksen palveluista vaativan erityistason palveluihin ja vertaistuesta ammattilaisten tarjoamaan tukeen.

Järjestöjen kohdalla erityisen pulmallista on näköpiirissä oleva yhtiöittämisen pakko. Liiketoiminnan ja yleishyödyllisen toiminnan erottamisen vaatimus aiheuttaa sen, että jatkossa menetetään inhimillinen, kustannustehokas ja innovatiivinen kehittämisalusta, jossa palveluita kehitetään yhdessä palveluiden käyttäjien kanssa. Uusia palveluinnovaatioita ja asiakkaiden tarpeisiin vastaavia palveluita syntyy parhaimmillaan silloin, kun palveluiden käyttäjät, kokemusasiantuntijat ja vapaaehtoiset käyvät vuoropuhelua palveluita tuottavien ammattilaisten kanssa. Tällainen vuoropuhelu on hedelmällistä palveluiden kehittämisen näkökulmasta, minkä lisäksi se tukee palveluiden käyttäjien voimaantumista.

Järjestöjen mahdollisuudet sote-keskusten perustamiseen ovat heikot. Epäselvää on mm. se, miten pienet toimijat pääsevät tuottamaan alihankintana ostettavia palveluita. Järjestöt eivät pysty hankkimaan suuria osuuksia palvelumarkkinoilla. Jos taas yksityisten palveluiden tuottajajoukko vaihtelee ja on hyvin erilainen eri puolilla maata, miten jatkossa pystytään ylläpitämään alueellista kehittämis- sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä? Myös jatkossa olisikin tärkeää turvata pitkäjänteinen, suunnitelmallinen yhteistyö ja yhteistyösuhteet eri toimijoiden kesken.

Koska valinnanvapausmarkkinat toteutuvat eri tavoin eri maakunnissa, myös järjestöjen mahdollisuudet toimia palveluntarjoajina vaihtelevat huomattavasti eri alueiden kesken. Joka tapauksessa järjestöjen tulevaisuuden toimintaedellytysten kannalta keskeistä on se, miten niiden palvelut sijoittuvat osaksi maakunnallisia

palvelukokonaisuuksia.

Palveluntuotannon lisäksi järjestöjen merkitys erityisesti ennaltaehkäisevässä työssä on tärkeä. Tulevissa rakenteissa tulee turvata vapaaehtoisvoimin toimivien järjestöjen asema sekä varmistaa lainsäädännöllä, että asiakkaita ohjataan sekä liikelaitoksesta että sote-keskuksista myös järjestöjen erilaisen vertaistuen ja vapaaehtoistyön äärelle.

Kunnat ovat perinteisesti tukeneet järjestöjen toimintaa myöntämällä avustuksia ja tarjoamalla tiloja kansalaistoiminnan käyttöön. Jatkossa tämä tehtävä jaetaan kuntien ja maakuntien kesken. Epäselvää kuitenkin on, kumman rooliin kansalaisjärjestötoiminnan resurssoisesta huolehtiminen erityisesti kuuluu. Maakuntien ja kuntien tuleekin sopia järjestöavustusten jatkumisesta ilman katkoksia osana maakuntien perustamista. Maakuntarahoituksen malleja rakennettaessa on myös huolehdittava, ettei maakunnan rahoitus muodostu esteeksi järjestöjen veikkaustuotoista saamalle rahoitukselle tai päinvastoin.

Maakunnan on sovittava kuntien kanssa selvästä rahoitusvastuusta myös sellaisten järjestöpalveluiden turvaamiseksi, jotka sijoittuvat sote-uudistuksessa mukana olevien sosiaali- ja terveyspalveluiden ja ehkäisevän toiminnan välimaastoon. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi mielenterveyskuntoutujien klubitalot ja erilaiset kohtaamispaikat, joita perinteisesti ovat rahoittaneet kunnat ja RAY/ STEA.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen 54§:n 3 momentti muutettaisiin seuraavasti:

”Suoran valinnan palveluntuottajan on tehtävä toiminta-alueellaan yhteistyötä maakunnan ja kuntien sekä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi maakunnan kanssa tekemässään sopimuksessa määritellyllä tavalla ja sitouduttava kehittämään palveluita asiakkaiden kanssa”.